

EDUSKUNNAN VASTAUS 128/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 32/2000 vp) ja laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta (HE 63/2000 vp).

Valiokuntakäsittely

Talousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TaVM 22/2000 vp).

Päätös

Eduskunta on hylännyt hallituksen esitykseen HE 63/2000 vp sisältyvän ehdotuksen laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta ja hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 1 luvun 3 §:n 4 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 611/1997,

muutetaan 1 luvun 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 3 luvun 3 §:n 5 momentti, 8 luvun 10 §:n 2 momentti, 9 luvun 3 a §:n 2 momentti, 10 luvun 8 §, 9 §:n 3 kohta ja 11 §:n 1 ja 2 momentti, 14 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 ja 4 §, 5 a §:n 1 momentin 6 kohta ja 10 §, 15 luvun 1 §:n 1 momentti ja 18 luvun 10 a §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta ja 14 luvun 10 § mainitussa laissa 611/1997, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 9 luvun 3 a §:n 2 momentti laissa 1022/1996, 3 luvun 3 §:n 5 momentti ja 14 luvun 5 a §:n 1 momentin 6 kohta laissa 389/1995, 10 luvun 8 § mainituissa laeissa 389/1995 ja 611/1997, 10 luvun 9 §:n 3 kohta ja 11 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1204/1998, 14 luvun 1 §:n 1 momentti ja 3 § laissa 79/1999, 14 luvun 4 § mainituissa laeissa 389/1995, 611/1997 ja 79/1999 ja 18 luvun 10 a §:n 2 momentti laissa 989/1999, sekä

lisätään 1 lukuun uusi 1 b §, 4 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 611/1997, uusi 5 kohta ja lukuun uusi 5 b §, 9 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 611/1997, uusi 4 momentti, 10 lukuun uusi 3 c §, 14 luvun 2 §:ään uusi 3 momentti, 5 a §:n 1 momenttiin, sel-

laisena kuin se on mainituissa laeissa 389/1995 ja 79/1999 ja laissa 355/1997, uusi 7 kohta ja lukuun siitä mainitulla lailla 355/1997 kumotun 5 c §:n tilalle uusi 5 c § sekä lakiin uusi 14 b luku seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 b §

Tässä laissa ministeriöllä tai asianomaisella ministeriöllä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysministeriötä.

4 §

Vakuutusyhtiö saa ottaa luottoa ainoastaan:

3) jäljempänä 2 momentissa tarkoitettuna pääomalainana;

4) muissa asianomaisen ministeriön määrittämässä tapauksissa; sekä

5) Vakuutusvalvontaviraston yksittäistapauksessa antamalla luvalla.

5 §

Tässä laissa *merkittäväällä sidonnaisuudella* tarkoitetaan sidossuhdetta, joka syntyy, kun:

1) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö suoraan tai välillisesti omistaa vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön osakkeista, jäsenosuuksista, takuuosuuksista tai muista yhtiöosuuksista;

2) luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on suoraan tai välillisesti vähintään 20 prosenttia jonkin yhteisön osakkeiden, jäsenosuuksien, takuuosuuksien tai muiden yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; tai

5 b §

Tässä laissa *vakuutusomistusyhteisöllä* tarkoitetaan emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomai-

sia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö. Edellä tässä pykälässä mainituilla yrityksillä tarkoitetaan jäljempänä 14 b luvun 1 §:ssä määriteltyjä emoyritystä, tytäryritystä, vakuutusyritystä, ulkomaista jälleenvakuutusyritystä ja kolmannen maan vakuutusyritystä.

3 luku

Vakuutusyhtiön osakkuus

3 §

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä on osakeyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen yhtiö taikka keskinäinen vakuutusyhtiö, otetaan 1 ja 2 momentissa säädettyjä omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös tämän yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset samoin kuin näiden yhtiöiden perustaman tai niiden yhteydessä toimivan eläkesäätion tai -kassan omistukset. Konserniin rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa ne, jotka ovat keskenään konserniin verrattavassa riippuvuussuhteessa.

8 luku

Yhtiökokous

10 §

Yhtiöjärjestyksen muuttamista koskeva päätös on Vakuutusvalvontaviraston vahvistettua muutoksen viivytyksettä ilmoitettava rekisteröitäväksi, eikä päätöstä saa panna täytäntöön ennen kuin rekisteröiminen on toimitettu. Jos osakepääomaa, enimmäis- tai vähimmäispääomaa taikka osakkeiden nimellisarvoa koskeva yhtiöjärjestyksen muutos edellyttää rekisteröidyn osakepääoman korottamista tai alentamista, tu-

lee muutosta koskeva päätös viraston vahvistettua muutoksen kuitenkin edellä olevasta poiketen ilmoittaa rekisteröitäväksi ja rekisteröidä vasta samanaikaisesti korottamisen tai alentamisen yhteydessä.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

3 §

Mitä tämän pykälän 1 momentissa säädetään vakuutusyhtiön tilintarkastajasta ja varatilintarkastajasta, sovelletaan vastaavasti suomalaisen vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajaan ja varatilintarkastajaan.

3 a §

Vakuutusyhtiön tilintarkastaja on myös velvollinen ilmoittamaan Vakuutusvalvontavirastolle 1 momentissa mainituista seikoista ja päätöksistä, jotka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä yhteisössä, jolla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta siihen vakuutusyhtiöön, jossa hän toimii tilintarkastajana tai johon mainitulla vakuutusyhtiöllä on edellä tarkoitettu määräämisvalta. Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön tilintarkastajan on niin ikään ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vakuutusomistusyhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvaa vakuutusyhtiötä koskevista 1 momentissa mainituista seikoista ja päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä vakuutusomistusyhteisössä.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvielan kattaminen

3 c §

Vakuutusyhtiön hallituksen on huolehdittava, että vakuutusyhtiöllä on yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

8 §

Taseessa tai sen liitteenä on erikseen ilmoitettava 12 luvun 5 §:n 1 momentissa ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettujen rahalainojen yhteismäärä siten kuin Vakuutusvalvontavirasto tarkemmin määrää.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös rahalainoja sille, jolla osakkeen tai takuuosuuden omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla on tai voi olla vähintään 10 prosenttia osakkeista, takuuosuksista tai osakkeiden tai takuuosuksien tuottamasta äänimäärästä taikka vastaava omistus tai äänivalta vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvassa yhteisössä, jos näiden rahalainojen yhteismäärä ylittää Vakuutusvalvontaviraston määräämän rajan.

Jos vakuutusyhtiö on antanut 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun lähipiiriin kuuluvan henkilön tai yhteisön sitoumuksen vakuudeksi pantteja tai niihin verrattavia vakuuksia, on ne merkittävä taseen liitteeseen Vakuutusvalvontaviraston määräämin tavoin eriteltyinä. Sama koskee vakuutusyhtiön antamia muita kuin vakuutuksiin perustuvia vastuusitoumuksia.

9 §

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on annettava seuraavat tiedot:

3) pääomalinasta pääasialliset lainaehdot ja sille maksettavaksi sovittu kuluksi kirjaamaton korko tai muu hyvitys sekä muut pääomalinana

koskevat olennaiset tiedot sen mukaan kuin Vakuutusvalvontavirasto määrää;

11 §

Emoyhtiönä oleva vakuutusyhtiö on velvollinen laatimaan ja sisällyttämään tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöksen. Mitä tässä luvussa säädetään konsernitilinpäätöksestä, sovelletaan soveltuvin osin konsernitilinpäätökseen sellaisessa konsernissa, jonka emoyrityksenä on suomalainen vakuutusomistusyhteisö.

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on soveltuvin osin noudatettava 1 b, 1 c, 4, 4 a—4 e, 5, 8 ja 9 §:n sekä osakeyhtiölain 11 luvun 2 ja 6 a §:n säännöksiä.

14 luku

Vakuutusyhtiön valvonta

1 §

Vakuutusyhtiöiden valvonta ja tarkastus kuuluu Vakuutusvalvontavirastolle. Vakuutusvalvontavirasto valvoo myös suomalaisia vakuutusomistusyhteisöjä siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on vuosittain toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä viraston määräämässä ajassa.

3 §

Vakuutusyhtiön ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on annettava asianomaiselle ministeriölle ja Vakuutusvalvontavirastolle niiden määräämässä kohtuullisessa ajassa toiminnastaan muitakin kuin 2 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

4 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa. Virastolla on oikeus suorittaa tarkastuksia vakuutusyhtiön tiloissa sekä osallistua niihin kokouksiin, joissa päätösvaltaa vakuutusyhtiöasioissa käytetään, ei kuitenkaan päätöksentekoon.

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön muussa ETA-valtiossa sijaitsevan edustuston toimintaa, joko itse tai edustajansa välityksellä, ilmoitettuaan asiasta tarkastuksen kohteena olevan edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

Mitä 1 momentissa säädetään Vakuutusvalvontaviraston oikeudesta tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa, sovelletaan vastaavasti suomalaisen vakuutusomistusyhteisöön ja sen tytäryhteisöön.

Jos siihen on erityinen syy, Vakuutusvalvontavirasto voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on maksutta annettava yhtiölle jäljennös.

5 a §

Asianomainen ministeriö, pyydettyään asiasta Vakuutusvalvontaviraston lausunnon, voi rajoittaa vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi taikka jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty;

7) 14 b luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitetun tervehdyttämissuunnitelman laatiminen tai toteuttaminen on laiminlyöty ja laiminlyönti vaarantaa vakuutetut edut tai jos mainituissa lainkohdissa olevan velvoitteen laiminlyönti muuten on törkeä.

5 c §

Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa asiamiehen valvomaan vakuutusyhtiön toimintaa, jos

yhtiön toiminnassa on ilmennyt vakuutuksenottajien tai vakuutettujen edut taikka yhtiön toiminnan jatkuvuuden vakavasti vaarantavia puutteita tai väärinkäytöksiä.

Asiamiehellä on tehtävässään 14 luvun 1—4 §:n mukaiset oikeudet. Lisäksi Vakuutusvalvontavirasto voi asiamiehen esityksestä tarvittaessa kutsua yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston kokouksen tai yhtiökokouksen koolle ilmoittamansa asian käsittelyä varten.

Asiamiehen on täytettävä samat kelpoisuusvaatimukset, jotka vaaditaan sellaiselta Vakuutusvalvontaviraston virkamieheltä, joka osallistuu viraston suorittamiin valvonta- ja tarkastustehtäviin. Asiamies on tehtävää hoitaessaan soveltuvien osin niiden rikosoikeudellista virkavastuuta ja vakuutusvalvontaa koskevien säännösten ja määräysten alainen, jotka ovat voimassa Vakuutusvalvontaviraston virkamieheen nähden hänen suorittaessaan valvonta- ja tarkastustehtäviä.

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhtiön varoista viraston määräämällä tavalla.

10 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 3—6 §:ssä, 7 luvun 4 §:ssä, 14 b luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 15 luvun 2, 3, 11 tai 21 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

14 b luku

Vakuutusyrittäjäryhmän lisävalvonta

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *emoyrityksellä* kirjanpitolaissa tarkoitettua emoyritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jonka Vakuutusvalvontavirasto katsoo tosiasiallisesti käyttävän määräysvaltaa toisessa yrityksessä;

2) *tytäryrityksellä* kirjanpitolaissa tarkoitettua tytäryritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jossa Vakuutusvalvontavirasto katsoo emoyrityksen tosiasiallisesti käyttävän määräysvaltaa sekä tällaisen oikeushenkilön tytäryritystä;

3) *omistusyhteydellä* sitä, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille syntyy 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus; myös sellainen muu omistusosuus, joka luo luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään luonnollisen henkilön taikka oikeushenkilön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa, muodostaa omistusyhteyden;

4) *osakasyrityksellä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä;

5) *sidosyrityksellä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys;

6) *vakuutusyrityksellä* vakuutusyhtiötä ja vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettua vakuutusyhdistystä sekä niihin rinnastettavaa sellaista ulkomaista vakuutuksenantajaa, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen;

7) *kolmannen maan vakuutusyrityksellä* ulkomaista vakuutusyritystä, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen;

8) *ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä* ulkomaista yritystä, joka harjoittaa pääasiassa jälleenvakuutusta eikä ole 6 ja 7 kohdassa tarkoitettu vakuutusyritys; sekä

9) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys eikä vakuutusomistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhtiö.

2 §

Vakuutusyhtiöön, joka on osakasyrityksenä vähintään yhdessä vakuutusyrityksessä, ulkomaisessa jälleenvakuutusyrityksessä tai kol-

mannen maan vakuutusyrityksessä, sovelletaan tämän luvun 4 ja 5 §:n, 7 §:n 1, 3 ja 4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä.

Tämän luvun 6 §:n, 7 §:n 2—4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä sovelletaan vakuutusyhtiöön, jonka emoyritys on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys.

Vakuutusyhtiöön, jonka emoyritys on monialaomistusyhteisö, sovelletaan tämän luvun 8—12 §:n säännöksiä.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu vakuutusyhtiö, sen sidos- ja osakasyritykset sekä osakasyrityksen sidosyritykset muodostavat lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyritysryhmän.

3 §

Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tämän luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan yritykseen, jos yrityksellä on vain vähäinen merkitys vakuutusyhtiön tämän luvun mukaisen lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tai kun yrityksen taloudellisen tilanteen sisällyttäminen lisävalvonnan piiriin ei ole vakuutusyhtiön lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista tai se on harhaanjohtavaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa niistä yleisistä periaatteista, joiden mukaisesti 1 momenttia sovelletaan.

Jos emoyrityksenä olevalla vakuutusomistusyhteisöllä, ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä, kolmannen maan vakuutusyrityksellä tai monialaomistusyhteisöllä on tytäryrityksinä Suomessa ja vähintään yhdessä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneita vakuutusyrityksiä, Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tämän luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan Suomessa toimiluvan saaneeseen vakuutusyhtiöön edellyttäen, että kyseisen vakuutusyritysryhmän lisävalvonta on toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuustustoimintaa valvovan viranomaisen toimesta järjestetty vakuutusyritysryhmään kuuluvien vakuutusyritysten lisävalvonnasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivis-

sä 98/78/EY ilmenevien periaatteiden mukaisesti ja että virasto saa kyseisen valtion vakuustustoimintaa valvovalta viranomaiselta kaikki vakuutusyritysryhmän lisävalvontaa varten tarpeelliset tiedot.

4 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulla vakuutusyhtiöllä sekä suomalaisella vakuutusomistusyhteisöllä on oltava riittävät sisäisen valvonnan järjestelmät tämän luvun mukaisen lisävalvonnan kannalta oleellisten tietojen tuottamiseksi. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan järjestämisestä.

5 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiön lisävalvontaa varten yhtiön on laadittava mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset vakuutusyhtiön sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyritysryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Ministeriön asetuksella säädetään mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi myöntää vakuutusyhtiölle poikkeuksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisvelvollisuudesta, jos se on toisen suomalaisen vakuutusyrityksen tai suomalaisen vakuutusomistusyhteisön sidosyritys, joka on otettu huomioon osakkaana olevan vakuutusyrityksen tai vakuutusomistusyhteisön mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa. Poikkeus voidaan myöntää vain, jos mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa mukana olevien vakuutusyritysten toimintapääomaan luettavat erät on asianmukaisesti ja Vakuutusvalvontaviraston hyväksymällä tavalla jaettu edellä mainittujen yritysten kesken.

6 §

Tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusyhtiön emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset emoyrityksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyrityksryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Jos vakuutusyhtiön emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, ryhmään kuuluvan vakuutusyhtiön on laadittava kyseinen laskelma. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Ministeriön asetuksella säädetään emoyrityksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tässä pykälässä tarkoitettu mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ainoastaan silloin, kun emoyritys on lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyrityksryhmän ylin emoyritys.

7 §

Jos 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuutusyhtiön 5 §:n nojalla laskettu mukautettu vakavaraisuus on negatiivinen, yhtiön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma.

Jos 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusyhtiön vakavaraisuus 6 §:n mukaisen laskelman perusteella on vaarantunut tai saattaa vaarantua, vakuutusyhtiön emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma. Jos emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomis-

tusyhteisö, vakuutusyhtiön on toimitettava tervehdyttämissuunnitelma virastolle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun tervehdyttämissuunnitelman tulee sisältää:

1) ehdotus toimenpiteistä, jotka tarvitaan vakavaraisuustilan tervehdyttämiseksi;

2) selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan vakuutettuihin etuihin turvaavasti; sekä

3) määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tervehdyttämissuunnitelman sisällöstä.

8 §

Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhtiön ja vakuutusyhtiön sidosyrityksen, osakasyrityksen ja osakasyrityksen sidosyrityksen välillä.

Lisäksi Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhtiön ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys vakuutusyhtiössä tai sen sidosyrityksessä, vakuutusyhtiön osakasyrityksessä taikka vakuutusyhtiön osakasyrityksen sidosyrityksessä.

Valvonnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota liiketoimiin, jotka koskevat lainoja, takauksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia, toimintapääomaan hyväksyttäviä erii, sijoituksia, jälleenvakuutusliikettä ja kustannusten jakamisopimuksia.

Vakuutusyhtiön on ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vähintään kerran vuodessa 1—3 momentissa tarkoitetuista merkittävistä liiketoimista siten kuin virasto tarkemmin määrää. Jos näiden tietojen perusteella ilmenee, että vakuutusyhtiön vakavaraisuus on tai saattaa olla vaarassa, vakuutusyhtiön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa 7 §:ssä tarkoitettu yhtiön vakavaraisuustilan tervehdyttämissuunnitelma.

9 §

Jos 7 §:ssä tai 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua tervehdyttämissuunnitelmaa ei ole pystytty toteuttamaan Vakuutusvalvontaviraston hyväksymässä määräajassa tai jos suunnitelmaan sisältyvillä toimenpiteillä ei ilmeisesti pystytä turvaamaan vakuutettuja etuja, virasto voi ryhtyä 14 luvussa säädettyihin valvontatoimenpiteisiin 2 §:n 1—3 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiötä kohtaan.

10 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtiön emoyrityksessä ja vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryrityksessä niiden tietojen tarkastamiseksi, joilla saattaa olla merkitystä tässä luvussa säädettyssä lisävalvonnassa.

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus sellaisen ulkomaisen vakuutusyrityksen Suomessa olevassa emoyrityksessä, tytäryrityksessä ja sidosyrityksessä, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen, ja tällaisen vakuutusyrityksen emoyrityksen Suomessa olevassa tytäryrityksessä, jos kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvova viranomainen pyytää tarkastusta lisävalvonnan suorittamiseksi.

Jos Vakuutusvalvontavirasto aikoo tarkastaa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevaa suomalaisen vakuutusyhtiön sidosyritystä, tytäryritystä, emoyritystä tai lisävalvonnan alaisen vakuutusyhtiön emoyrityksen tytäryritystä koskevia lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydettävä kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus tai osallistua tarkastukseen, jos pyynnön vastaanottanut viranomainen sen sallii.

Jos toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovalla viranomaisella on tarvetta tarkastaa Suomessa 2 momentissa tarkoitettua yritystä koskevia lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydettävä Vakuutusvalvontavirastolta tarkastuk-

sen suorittamista. Vakuutusvalvontaviraston on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen. Vakuutusvalvontavirasto voi käyttää tarkastuksessa apunaan viraston ulkopuolista tilintarkastajaa tai muuta asiantuntijaa.

11 §

Jos vakuutusyhtiö ei ole toimittanut Vakuutusvalvontavirastolle tässä luvussa säädettyä lisävalvontaa varten tarpeellisia tietoja, vakuutusyhtiön sidosyrityksen, osakasyrityksen tai osakasyrityksen sidosyrityksen on viraston vaatimuksesta toimitettava hallussaan olevat kyseiset tiedot virastolle.

12 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, tämän luvun mukaisen lisävalvonnan alaisilla yrityksillä ja niiden sidos- ja osakasyrityksillä on oikeus vaihtaa keskenään lisävalvonnan kannalta oleellisia tietoja.

15 luku

Selvitystila ja purkaminen

1 §

Vakuutusyhtiö, jonka toimilupa on peruutettu, on selvitystilassa ja purettava. Jos toimiluvan peruuttaminen johtuu siitä, että vakuutusosakeyhtiö, jonka koko vakuutuskanta on luovutettu toiselle vakuutusyhtiölle, ilmoittaa luopuvansa vakuutusliikkeen harjoittamisesta, yhtiö voi kuitenkin jatkaa toimintaansa muuta liiketoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä ilman tässä luvussa säädettyä selvitys- ja purkamismenettelyä tehtyään tarvittavat muutokset yhtiöjärjestykseen. Yhtiöjärjestyksen muutos on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa toimiluvan peruuttamisesta. Jos yhtiöjärjestyksen muutosta ei ole ilmoitettu rekisteröitäväksi sanotussa ajassa tai jos rekisteröinti on evätty ja epäämispäätös on saanut lainvoiman, päätös toiminnan jatkamisesta on rauennut. Tässä momentissa tarkoitettulle yh-

tiöjärjestyksen muutokselle ei vaadita Vakuutusvalvontaviraston vahvistusta.

terveysministeriöstä tai asianomaisesta ministeriöstä.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

10 a §

Vakuutusvalvontavirastoon ei sovelleta, mitä tämän lain 1 luvun 3 §:n 3 momentissa, 4 §:n 1 ja 6 momentissa sekä 4 a §:n 1 ja 3 momentissa, 2 luvun 1 a §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 ja 4—6 momentissa sekä 2 a ja 5 a §:ssä, 9 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 4 momentissa, 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa, 4 momentissa sekä 5 momentin 12 kohdassa, 3 a §:n 2—5 momentissa, 4 b §:n 1 momentin 2 kohdassa, 4 c §:n 1 ja 2 momentissa, 5 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä, 11 luvun 4 §:n 3 momentissa ja 7 §:n 2 momentissa, 13 luvun 4 §:ssä, 14 luvun 3 §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 5 a §:n 1 momentissa sekä 7 ja 8 §:ssä, 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 7 kohdassa, 6, 6 a, 6 b ja 7 §:ssä, 8 §:n 1 momentissa ja 9 §:n 2 momentissa säädetään sosiaali- ja

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000. Lain 10 luvun 3 c § ja 14 b luvun 4 ja 8 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

Tämä lain 10 luvun 11 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran konsernitilinpäätöksen laatimiseen siltä tilikaudelta, joka on kulumassa tämän lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on toimitettava oma tilinpäätöksensä ja konsernitilinpäätöksensä Vakuutusvalvontavirastolle ensimmäistä kertaa siltä tilikaudelta, joka on kulumassa tämän lain tultua voimaan tai joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 14 b luvun 5 ja 6 §:ssä säädetty mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ensimmäistä kertaa siltä tilikaudelta laadittavan tilinpäätöksen yhteydessä, joka on kulumassa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai joka alkaa kyseisenä kalenterivuonna.

Ne ministeriön antamat määräykset ja päätökset, joiden antaminen 10 luvun 8 §:n ja 9 §:n 3 kohdan mukaan siirtyy Vakuutusvalvontavirastolle, jäävät tämän lain voimaantulon jälkeen edelleen voimaan, kunnes Vakuutusvalvontavirasto toisin päättää.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (398/1995) 3 §:n 2 momentti ja 56 §:n 2 ja 3 momentti,
muutetaan 2 §:n 1 momentin 9 kohta ja 43 §,
sellaisena kuin niistä on 2 §:n 1 momentin 9 kohta laissa 637/2000, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *ministeriöllä* tai *asianomaisella ministeriöllä* sosiaali- ja terveysministeriötä.

43 §

Toiminnan tarkastus

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus tarkastaa kolmannen maan vakuutusyhtiön ja sen

tytäryhteisön liikettä ja muuta toimintaa Suomessa. Jos erityistä syytä on, virasto voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on annettava jäljennös yhtiölle maksutta.

Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä erityisen asiantuntijan avustamaan virastoa sen toimittamassa tarkastuksessa. Asiantuntijan palkkion vahvistaa virasto, ja se suoritetaan asianomaisen yhtiön varoista viraston määräämällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, 5 § ja 12 §:n 4 momentti, 25 §:n 1 momentti ja 28 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 83/1999 sekä 12 §:n 4 momentti ja 25 §:n 1 momentti laissa 640/1997, sekä

lisätään lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3 §:ää, 2 luvun 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 5 §:n 1 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 lukua, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 5 a §:n 2 momenttia, 5 b ja 6 §:ää, 16 luvun 13 §:n 3 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 3 momenttia sekä 10 ja

13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

1 a §

Toimivaltainen ministeriö

Tässä laissa ministeriöllä tai asianomaisella ministeriöllä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysministeriötä.

5 §

Omistus vieraalla toimialalla

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa hankkia osa-

keyhtiölain (734/1978) 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettua määräämisvaltaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa yhteisössä, jollei yhteisön toimintaa voida pitää työeläkevakuutusliikkeeseen liittyvänä tai jollei se ole asunto- tai kiinteistöyhteisö.

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun omistukseen lasketaan myös sellaiset osakkeet ja niiden tuottama äänimäärä, jotka työeläkevakuutusyhtiö voi optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjan nojalla merkitä.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen, rahastoyhtiön tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

25 §

Lainan tai vakuuden antaminen

Rahalainan antaminen työeläkevakuutusyhtiön osakkeenomistajalle tai takuusuuden omistajalle taikka työeläkevakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvalla toisella yhteisöllä,

työeläkevakuutusyhtiön taikka edellä mainitun toisen yhteisön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle taikka toimitusjohtajalle on sallittu vain vakuutusyhtiölain 12 luvun 2 §:ssä ja tässä laissa tarkoitettujen voitonjakokelpoisten varojen rajoissa ja edellyttäen, että lainalla on takaus, jonka on antanut Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saanut talletuspankki, tai muu turvaava vakuus. Sama koskee rahalainan antamista edellä mainitun henkilön aviopuolisolle tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevalle henkilölle, henkilön ja hänen aviopuolisonsa tai häneen avioliitonomaisessa suhteessa olevan henkilön etenevässä tai takenevässä polvessa olevalle sukulaiselle sekä näiden henkilöiden aviopuolisolle tai heihin avioliitonomaisessa suhteessa oleville henkilöille. Vakuuden antaminen on sallittu ainoastaan työeläkevakuutusyhtiön omista ja konserniin kuuluvan yhtiön velvoitteista siten kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

28 §

Sijoitussuunnitelma

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten työeläkevakuutusyhtiön omistuksista muissa yhteisöissä johtuvia oikeuksia käytetään ja missä määrin ja keneltä työeläkevakuutusyhtiö ostaa 27 §:n 4 momentissa tarkoitettuja palveluja. Suunnitelmassa on myös vahvistettava ne periaatteet, joita on noudatettava myönnettäessä työeläkevakuutusyhtiön muuhun luotonantoon nähden merkittäviä rahalainoja osakkeenomistajille tai takuusuuden omistajille sellaisessa yhtiössä, joka kuuluu työeläkevakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin tai sen kanssa samaan taloudelliseen yhteenliittymään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Laki

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1987 annetun vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 1 luvun 5 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 340/2000,
muutetaan 1 luvun 1 a §, 12 luvun 6 a §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta sekä 7 §, sellaisina kuin ne ovat mainitussa laissa 340/2000 sekä
lisätään 10 lukuun uusi 4 a §, 12 luvun 6 a §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 340/2000, uusi 7 kohta, 12 lukuun uusi 6 d § ja lakiin uusi 12 a luku seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 a §

Tässä laissa ministeriöllä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysministeriötä.

10 luku

Tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja vastuuvellan kattaminen

4 a §

Vakuutusyhdistyksen hallituksen on myös huolehdittava, että yhdistyksellä on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

12 luku

Vakuutusyhdistysten valvonta

6 a §

Vakuutusvalvontavirasto voi määrätä vakuutusyhdistyksen toiminnan lopetettavaksi, jos:

5) yhdistys ei ole kyennyt sille asetetussa määräajassa suorittamaan 6 b §:ssä tarkoitetussa taloudellisen aseman tervehdyttämis-

suunnitelmassa tai lyhyen aikavälin rahoitus-suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä;

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa yhdistysjärjestys on vahvistettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei yhdistysjärjestystä enää vahvistettaisi, taikka toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty; taikka

7) 12 a luvun 7 tai 8 §:ssä tarkoitetun tervehdyttämissuunnitelman laatiminen tai toteuttaminen on laiminlyöty ja laiminlyönti vaarantaa vakuutetut edut tai jos mainituissa lainkohdissa olevan velvoitteen laiminlyönti muuten on törkeä.

6 d §

Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa asiamiehen valvomaan vakuutusyhdistyksen toimintaa, jos yhdistyksen toiminnassa on ilmennyt vakuutuksenottajien tai vakuutettujen edut taikka yhdistyksen toiminnan jatkuvuuden vakavasti vaarantavia puutteita tai väärinkäytöksiä.

Asiamiehellä on tehtävässään tämän luvun 1, 4 ja 5 §:n mukaiset oikeudet. Lisäksi Vakuutusvalvontavirasto voi asiamiehen esityksestä tarvittaessa kutsua yhdistyksen hallituksen tai hallintoneuvoston kokouksen tai yhdistyskokouksen koolle ilmoittamansa asian käsittelyä varten.

Asiamiehen on täytettävä samat kelpoisuusvaatimukset, jotka vaaditaan sellaiselta Vakuutusvalvontaviraston virkamieheltä, joka osallistuu viraston suorittamiin valvonta- ja tarkastustehtäviin. Asiamies on tehtävää hoitaessaan soveltuvin osin niiden rikosoikeudellista virkavastuuta ja vakuutusvalvontaa koskevien säännös-

ten ja määräysten alainen, jotka ovat voimassa Vakuutusvalvontaviraston virkamieheen nähden hänen suorittaessaan valvonta- ja tarkastustehtäviä.

Asiamiehen on annettava Vakuutusvalvontavirastolle tämän määräämät selvitykset. Asiamiehen palkkaedut vahvistaa Vakuutusvalvontavirasto ja ne suoritetaan asianomaisen vakuutusyhdistyksen varoista viraston määräämällä tavalla.

7 §

Päätös tai määräys, joka on annettu jonkin 4—6 tai 6 a—6 c §:ssä, 6 luvun 4 §:ssä, 12 a luvun 7—9 tai 11 §:ssä taikka 13 luvun 2 tai 4 §:ssä olevan säännöksen nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

12 a luku

Vakuutusyrittäjäryhmän lisävalvonta

1 §

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *emoyrityksellä* kirjanpitolaissa tarkoitettua emoyritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jonka Vakuutusvalvontavirasto katsoo tosiasiallisesti käyttävän määräysvaltaa toisessa yrityksessä;

2) *tytäryrityksellä* kirjanpitolaissa tarkoitettua tytäryritystä sekä sellaista muuta oikeushenkilöä, jossa Vakuutusvalvontavirasto katsoo emoyrityksen tosiasiallisesti käyttävän määräysvaltaa sekä tällaisen oikeushenkilön tytäryritystä;

3) *omistusyhteydellä* sitä, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille syntyy 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu merkittävä sidonnaisuus; myös sellainen muu omistusosuus, joka luo luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään luonnollisen henkilön taikka oikeushenkilön tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa, muodostaa omistusyhteyden;

4) *osakasyrityksellä* emoyritystä tai sellaista oikeushenkilöä, jolla on omistusyhteys toisessa yrityksessä;

5) *sidosyrityksellä* tytäryritystä tai sellaista yritystä, jossa oikeushenkilöllä on omistusyhteys;

6) *vakuutusyrityksellä* vakuutusyhdistystä ja vakuutusyhtiölaissa tarkoitettua vakuutusyhtiötä sekä niihin rinnastettavaa sellaista ulkomaista vakuutusenantajaa, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen;

7) *kolmannen maan vakuutusyrityksellä* ulkomaista vakuutusyritystä, joka harjoittaa ensivakuutusta ja jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen;

8) *ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä* ulkomaista yritystä, joka harjoittaa pääasiassa jälleenvakuutusta eikä ole 6 ja 7 kohdassa tarkoitettu vakuutusyritys;

9) *vakuutusomistusyhteisöllä* emoyritystä, jonka pääasiallisena toimintana on hankkia ja omistaa osuuksia tytäryrityksistä, jotka ovat vakuutusyrityksiä, ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä tai kolmannen maan vakuutusyrityksiä ja joista vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys; sekä

10) *monialaomistusyhteisöllä* emoyritystä, joka ei ole vakuutusyritys, kolmannen maan vakuutusyritys, ulkomainen jälleenvakuutusyritys eikä vakuutusomistusyhteisö ja jonka tytäryrityksistä vähintään yksi on tässä laissa tarkoitettu vakuutusyhdistys.

2 §

Vakuutusyhdistykseen, joka on osakasyrityksenä vähintään yhdessä vakuutusyrityksessä, ulkomaisessa jälleenvakuutusyrityksessä tai kolmannen maan vakuutusyrityksessä, sovelletaan tämän luvun 4 ja 5 §:n, 7 §:n 1, 3 ja 4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä.

Tämän luvun 6 §:n, 7 §:n 2—4 momentin ja 8—12 §:n säännöksiä sovelletaan vakuutusyhdistykseen, jonka emoyritys on vakuutusomistusyhteisö, ulkomainen jälleenvakuutusyritys tai kolmannen maan vakuutusyritys.

Vakuutusyhdistykseen, jonka emoyritys on monialaomistusyhteisö, sovelletaan tämän luvun 8—12 §:n säännöksiä.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu vakuutusyhdistys, sen sidos- ja osakasyritykset sekä osakasyrityksen sidosyritykset muodostavat lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyritysryhmän.

3 §

Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tämän luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan yritykseen, jos yrityksellä on vain vähäinen merkitys vakuutusyhdistyksen tämän luvun mukaisen lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tai kun yrityksen taloudellisen tilanteen sisällyttäminen lisävalvonnan piiriin ei ole vakuutusyhdistyksen lisävalvonnan tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaista tai se on harhaanjohtavaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa niistä yleisistä periaatteista, joiden mukaisesti 1 momenttia sovelletaan.

Jos emoyrityksenä olevalla vakuutusomistusyhteisöllä, ulkomaisella jälleenvakuutusyrityksellä, kolmannen maan vakuutusyrityksellä tai monialaomistusyhteisöllä on tytäryrityksinä Suomessa ja vähintään yhdessä muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneita vakuutusyrityksiä, Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tämän luvun säännöksiä ei sovelleta lisävalvonnan piiriin kuuluvaan suomalaiseen vakuutusyhdistykseen edellyttäen, että kyseisen vakuutusyritysryhmän lisävalvonta on toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutustoimintaa valvovan viranomaisen toimesta järjestetty vakuutusyritysryhmään kuuluvien vakuutusyritysten lisävalvonnasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/78/EY ilmenevien periaatteiden mukaisesti ja että virasto saa kyseisen valtion vakuutustoimintaa valvovalta viranomaiselta kaikki vakuutusyritysryhmän lisävalvontaa varten tarpeelliset tiedot.

4 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitulla vakuutusyhdistyksellä sekä suomalaisella vakuutusomistusyhteisöllä on oltava riittävät sisäisen valvonnan järjestelmät tämän luvun mukaisen lisävalvonnan kannalta oleellisten tietojen tuottamiseksi. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan järjestämisestä.

5 §

Tämän luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettun vakuutusyhdistyksen lisävalvontaa varten yhdistyksen on laadittava mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset vakuutusyhdistyksen sidosyritykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyritysryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Ministeriön asetuksella säädetään mukautettun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi myöntää vakuutusyhdistykselle poikkeuksen mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisvelvollisuudesta, jos se on toisen suomalaisen vakuutusyrityksen tai suomalaisen vakuutusomistusyhteisön sidosyritys, joka on otettu huomioon osakkaana olevan vakuutusyrityksen tai vakuutusomistusyhteisön mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa. Poikkeus voidaan myöntää vain, jos mukautetussa vakavaraisuuslaskelmassa mukana olevien vakuutusyritysten toimintapääomaan luettavat erät on asianmukaisesti ja Vakuutusvalvontaviraston hyväksymällä tavalla jaettu edellä mainittujen yritysten kesken.

6 §

Tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä olevan suo-

malaisen vakuutusomistusyhteisön on laadittava lisävalvontaa varten mukautettu vakavaraisuuslaskelma, johon on otettava mukaan sellaiset emoyrityksen sidosrytykset, jotka ovat vakuutusyrityksiä, vakuutusomistusyhteisöjä, kolmannen maan vakuutusyrityksiä tai ulkomaisia jälleenvakuutusyrityksiä. Lisäksi laskelmassa on otettava huomioon muutkin 2 §:n 4 momentissa tarkoitettuun vakuutusyritysryhmään kuuluvat yritykset siten kuin ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Jos vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, ryhmään kuuluvan vakuutusyhdistyksen on laadittava kyseinen laskelma. Laskelma on toimitettava Vakuutusvalvontavirastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä siten kuin virasto tarkemmin määrää.

Ministeriön asetuksella säädetään mukautetun vakavaraisuuslaskelman laatimisesta.

Vakuutusvalvontavirasto voi päättää, että tässä pykälässä tarkoitettu mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ainoastaan silloin, kun emoyritys on lisävalvonnan piiriin kuuluvan vakuutusyritysryhmän ylin emoyritys.

7 §

Jos 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutusyhdistyksen 5 §:n nojalla laskettu mukautettu vakavaraisuus on negatiivinen, yhdistyksen on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhdistyksen vakavaraisuustilan tervehdymissuunnitelma.

Jos 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua vakuutusyhdistyksen vakavaraisuus 6 §:n mukaisen laskelman perusteella on vaarantunut tai saattaa vaarantua, vakuutusyhdistyksen emoyrityksenä olevan suomalaisen vakuutusomistusyhteisön on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhdistyksen vakavaraisuustilan tervehdymissuunnitelma. Jos emoyrityksenä on muu 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yritys kuin suomalainen vakuutusomistusyhteisö, vakuutusyhdistyksen on toimitettava tervehdymissuunnitelma virastolle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tervehdymissuunnitelmaa tulee sisältää:

1) ehdotus toimenpiteistä, jotka tarvitaan vakavaraisuustilan tervehdyttämiseksi;

2) selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan vakuutettuihin etuihin turvaavasti; sekä

3) määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa.

Vakuutusvalvontavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tervehdymissuunnitelman sisällöstä.

8 §

Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhdistyksen ja sen sidosyrityksen, osakasyrityksen ja osakasyrityksen sidosyrityksen välillä.

Lisäksi Vakuutusvalvontaviraston on valvottava liiketoimia vakuutusyhdistyksen ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys yhdistyksessä tai sen sidosyrityksessä, yhdistyksen osakasyrityksessä taikka yhdistyksen osakasyrityksen sidosyrityksessä.

Valvonnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota liiketoimiin, jotka koskevat lainoja, takauksia ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia, toimintapääomaan hyväksyttäviä eriä, sijoituksia, jälleenvakuutusliikettä ja kustannusten jakamisopimuksia.

Vakuutusyhdistyksen on ilmoitettava Vakuutusvalvontavirastolle vähintään kerran vuodessa 1—3 momentissa tarkoitetuista merkittävistä liiketoimista siten kuin virasto tarkemmin määrää. Jos näiden tietojen perusteella ilmenee, että yhdistyksen vakavaraisuus on tai saattaa olla vaarassa, yhdistyksen on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi viraston määräämässä ajassa yhdistyksen taloudellisen aseman tervehdymissuunnitelma.

9 §

Jos 7 §:ssä tai 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua tervehdymissuunnitelmaa ei ole pystytty toteuttamaan Vakuutusvalvontaviraston hyväksymässä määräajassa tai jos suunnitel-

maan sisältyvillä toimenpiteillä ei ilmeisesti pystytä turvaamaan vakuutettuja etuja, virasto voi ryhtyä 12 luvussa säädettyihin valvontatoimenpiteisiin 2 §:n 1—3 momentissa tarkoitettua vakuutusyhdistystä kohtaan.

10 §

Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus lisävalvonnan alaisen vakuutusyhdistyksen emoyrityksessä ja tytäryrityksessä ja yhdistyksen emoyrityksen tytäryrityksessä niiden tietojen tarkastamiseksi, joilla saattaa olla merkitystä tässä luvussa säädettyssä lisävalvonnassa.

Jos Vakuutusvalvontavirasto aikoo tarkastaa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitsevaa suomalaisen vakuutusyhdistyksen sidosyritystä, tytäryritystä, emoyritystä tai lisävalvonnan alaisen vakuutusyhdistyksen emoyrityksen tytäryritystä koskevia lisävalvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydettävä kyseisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion vakuutus toimintaa valvovalta viranomaiselta tarkastuksen suorittamista. Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus tai osallistua tarkastukseen, jos pyynnön vastaanottanut viranomainen sen sallii.

11 §

Jos vakuutusyhdistys ei ole toimittanut Vakuutusvalvontavirastolle tässä luvussa säädettyä lisävalvontaa varten tarpeellisia tietoja, vakuutusyhdistyksen sidosyrityksen, osakasyrityksen tai osakasyrityksen sidosyrityksen on viraston vaatimuksesta toimitettava hallussaan olevat kyseiset tiedot virastolle.

12 §

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, tämän luvun mukaisen lisävalvonnan alaisilla yrityksillä ja niiden sidos- ja osakasyrityksillä on oikeus vaihtaa keskenään lisävalvonnan kannalta oleellisia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000. Lain 10 luvun 4 a § ja 12 a luvun 4 ja 8 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

Tämän lain 12 a luvun 5 ja 6 §:ssä säädetty mukautettu vakavaraisuuslaskelma on laadittava ensimmäistä kertaa siltä tilikaudelta laadittavan tilinpäätöksen yhteydessä, joka on kulumassa 1 päivänä tammikuuta 2001 tai joka alkaa kyseisenä kalenterivuonna.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2000